

Savoir-vivre guides in the past and today. Communication etiquette

- [Savoir-vivre guides in the past and today. Communication etiquette](#)
- [Lesson plan \(English\)](#)
- [Lesson plan \(Polish\)](#)

Bibliografia:

- Mieczysław Rościszewski, Zwyczaje towarzyskie. Podręcznik praktyczny dla pań i panów, Warszawa 1928, s. 96–97.
- Jan Kamyczek, Grzeczność na co dzień, Warszawa 1969, s. 147–150.

[Link to the lesson](#)

You will learn

- you will create rules of good manners in different situations
- you will explain what social function rules of good manners play
- you will take part in a discussion about polite and impolite manners

[Nagranie dostępne na portalu epodreczniki.pl](#)

Nagranie abstraktu

Rules of good manners are associated with kindness, politeness, tactfulness, good behaviour and savoir-vivre. They include a set of specific behaviour rules accepted by a specific community. In fact, politeness plays an important role in shaping interpersonal relations. That is why various savoir-vivre guides have been written for a long time to give tips on how to be well-mannered and kind towards other people. Are good manners important today? How do you recognise a well-mannered person?

Exercise 1

Get into pairs and make a list of ten linguistic and non-linguistic manners that – according to you – are unkind. Compare your list with lists proposed by other persons in the class. Choose the most common ones. Discuss this topic.

Exercise 2

Read the following definitions from the *Dictionary of foreign words* by Władysław Kopaliński and use them to indicate the differences between the meaning of *bon ton* and *savoir-vivre*.

bon ton (fr.), [czyt. bą tą] przest. albo żart. dobry ton, nienaganny sposób bycia, właściwe zachowanie się.

savoir-vivre [czyt. sawuar wiwr] znajomość zwyczajów i form towarzyskich, reguł grzeczności.

Savoir-vivre guides are a collection of practical advices given on various occasions. They usually teach how to make friends, how to say goodbye when coming and leaving, how to behave properly at home or in public places (such as school, work, cafe, train, cinema or theatre), how to dress on a festive day, when to address someone as *Mr* and *Mrs*. Former guides are a reminder of previous good manners that have often ceased to be universally applicable.

Social customs

In the first half of the 20th century, one of the important guides to good manners was the one entitled *Social customs. A practical guide for ladies and gentlemen* by Mieczysław Rościszewski. Political and social changes in Poland and Europe made it easier for the lower class to move up in society. The guide contains tips on how to behave properly at home, in a salon, theatre, shop, on the street, etc.

Exercise 3

Read a fragment of the guide of M. Rościszewski. How can you recognise that it was written a long time ago?

((Mieczysław Rościszewski

Zwyczaje towarzyskie. Podręcznik praktyczny dla pań i panów

Te słówka „dziękuję i przepraszam” winny być wpajane w dzieci od ich maleńkości, one bowiem jedną miłość i szacunek ludzi. Jak zaznaczyliśmy wyżej w dziale obowiązków, postępowanie rodziców z dziećmi winna cechować powaga i nadzwyczajna ostrożność, w połączeniu jednak ze słodyczą i serdecznością. Nie wynika z tego,

ażeby dzieci miały być niewolnikami rodziców, owszem, powinny być one dla nich z zaufaniem. „Dziękuję i przepraszam” należy wpajać w dzieci przy ich wzajemnym stosunku pomiędzy sobą. „Ach jakaś ty dobra, jak ja ci serdecznie dziękuję”. „Ach mój braciszku, jakże ja cię serdecznie przepraszam i , że nie chciałem...”. Oto zdanka, spotykane wśród rodzeństwa, doskonale ich miłości wzajemnej i delikatności postępowania. Zwłaszcza chłopcy powinni okazywać zawsze najwyższą grzeczność dla dziewczątek; na to trzeba zwracać baczną uwagę.

Natomiast z gruntu jest mniemanie, że dzieci muszą stanowić najpierwsze osoby w domu rodzinnym. Często się zdarza, że do nich wyłącznie zbyt czuli rodzice stosują wszystko. Dzieciom przy stole podaje się przed ojcem i przed starszymi, a wszystko co złego zrobią, zwała się na karb dzieciństwa. Następstwem jest fakt, że dzieci nabierają miłości własnej i że uważając się za pierwsze osoby w domu, zaczynają lekceważyć rodziców. Odwrotnie, zbyt wielka surowość w postępowaniu z dziećmi oddziałuje na nie w sposób nadzwyczaj szkodliwy i niekorzystny. Nie trzeba nigdy zapominać, że dzieci powinny biernie spełniać przestrogi i polecenia i nie domyślać się nawet, że rodzice przepadają za nimi.

Dziecko od maleńkości ma się ładnie kłaniać, dziękować i przepraszać we właściwych okazjach. Wchodząc do mieszkania, dzieci od lat dziesięciu winny zawsze przepuszczać naprzód matkę i dorosłych. Dzieci przy stole już od lat siedmiu powinny zachowywać się jak najgrzeczniej, nie kłaść się na stole, nie podpierać się, nie rozwalać się na krześle, nie zakładać nogi na nogę, nie pluć, nie chrząkać, nie śpiewać, nie gaworzyć zbyt głośno i śmiało.

Source: Mieczysław Rościszewski, *Zwyczaje towarzyskie. Podręcznik praktyczny dla pań i panów*, Warszawa 1928, s. 96–97.

Exercise 4

True or false? Read the text from M. Rościszewski's guide, complete the table below, and then indicate sentences in the text to confirm your answer.

	true	false
Boys should be more polite than girls	☐	☐
Children at home are the most important	☐	☐
Too demanding parents discourage children	☐	☐
A child of 10 years old or more has to bow down to everyone	☐	☐
Children should not talk noisily at the table	☐	☐

Exercise 5

Write down what other words besides "thank you" and "I am sorry" were instilled into you from your childhood.

Everyday **etiquette**

Jan Kamyczek, i.e. actually Janina Ipohorska, a journalist and painter writing under various pseudonyms, published *Everyday etiquette* in 1955. She defined etiquette as „a set of behaviours we all need to know to live in a community”. Read the excerpts from her book.

((Jan Kamyczek

Grzeczność na co dzień

Rozmowy

O czym rozmawiać z kimś dopiero co poznanym albo mało znajomym w sytuacji, w której milczeć nie wypada? Zgadliście, o pogodzie. Jest to

temat dotyczący każdego człowieka, a jednocześnie całkiem bezpieczny, bezkonfliktowy. Mało ciekawy? To prawda. Ale niekoniecznie trzeba się silić z punktu na tematy ciekawe. Nawet czasem wyszłoby to pretensjonalnie. Ważniejsze jest, żeby być naturalnym niż interesującym.

Na początku unikać uwag personalnych, pytań o prywatne sprawy partnera oraz własnych osobistych zwierzeń. Gdy temat pogody będzie już wyczerpany, można przejść na inny temat, na przykład telewizję, wiadomości w gazecie, sport. W końcu znajdzie się temat, który obu rozmówców pasjonuje.

Dyskutowanie stanowi osobną sztukę. [...] Dyskusja – choćby na drażliwy temat – nie przerodzi się w kłótnię, jeśli dyskutanci będą tylko bronić swojego stanowiska, a nie określać krytycznie stanowiska przeciwnika, podciągając je pod niekorzystną kategorię. Powiedzenie, „tak jak ty rozumują prymitywy”, musi wywołać awanturę. Prowadzi do niej również każde zdanie zaczynające się od „ty w ogóle”.

W rozmowie towarzyskiej nie powinny padać zwroty:

- to nieprawda,
- co?
- pan się myli,
- pan się niejasno wyraża.

Zamiast tego można przecież powiedzieć:

- a mnie się wydaje, że...
- przepraszam, nie dosłyszałem,
- chyba jednak tak nie jest,
- niezbyt dobrze pana zrozumiałem.

Człowiek dobrze wychowany mało mówi w towarzystwie o sobie, o swoich osobistych sprawach, stosunkach w swoim zakładzie pracy, swoich kłopotach, swoich dzieciach, swoich chorobach, przyzwyczajeniach, gustach. Nie opowiada bez koniecznej potrzeby, co robił od rana. Uważa, że te tematy nie interesują zebranych.

[...] Zwłaszcza w małym gronie nie wypada rozmawiać o czymś, o czym część towarzystwa lub choćby ktoś jeden nie ma pojęcia. Jest to niegrzeczne. Nie wypada też, by w obecności innych osób zgrana

paczka rozmawiała ze sobą szyfrem (powiedzonka, aluzje)
zrozumiałym tylko dla wtajemniczonych.

Nie wypada prowadzić rozmów na boku ani szeptem, jeśli
towarzystwo nie przekracza siedmiu osób, nie wypada również
rozmawiać w obcym języku przy ludziach, którzy języka tego nie znają.
[...] W ogóle dorosłym osobom nie robi się żadnych uwag. Co innego
wśród młodzieży. Młodzi mogą się nawzajem poprawiać i udzielać
sobie lekcji dobrego wychowania, oczywiście przyjaznym tonem, bez
wyższości. Można powiedzieć po koleżeńsku: „nie jedz tak głośno, bo
to nie wypada”, „nie kładź noża do ust”, „nazwisko tego autora
wymawia się: *Kokto*”, albo „zmiłuj się, nie siąkaj nosem, jakbyś grał na
trąbie”, albo nawet „byłbyś już całkiem fajny, gdybyś się mył”, ale trzeba
to robić na wesoło, mimochodem, bez nacisku, bez tragedii.

Source: Jan Kamyczek, *Grzeczność na co dzień*, Warszawa 1969, s. 147–150.

Exercise 6

According to Jan Kamczyk, what is not worth talking about to someone just met?

- weather
- private life
- news from the world
- troubles
- sports

Exercise 7

Work in groups and create a fun list of rules to be followed when:

travelling by public transport (by bus, tram)

shopping

watching a film at a cinema

eating a meal at a restaurant or bar

Exercise 8

Create a ranking of good manners. Compare it with rankings proposed by other people in the class. Discuss the differences.

ranking of good manners

Keywords

savoir-vivre, bon-ton, etiquette

Glossary

savoir-vivre

[Nagranie dostępne na portalu epodreczniki.pl](#)

Nagranie słówka: savoir-vivre

savoir-vivre

bon-ton

[Nagranie dostępne na portalu epodreczniki.pl](#)

Nagranie słówka: bon-ton

bon-ton

etiquette

[Nagranie dostępne na portalu epodreczniki.pl](#)

Nagranie słówka: etiquette

etykieta

manners

[Nagranie dostępne na portalu epodreczniki.pl](#)

Nagranie słówka: manners

maniery

guide to good manners

[Nagranie dostępne na portalu epodreczniki.pl](#)

Nagranie słówka: guide to good manners

poradnik dobrego wychowania

linguistic politeness

[Nagranie dostępne na portalu epodreczniki.pl](#)

Nagranie słówka: linguistic politeness

grzeczność językowa

non-linguistic politeness

[Nagranie dostępne na portalu epodreczniki.pl](#)

Nagranie słówka: non-linguistic politeness

grzeczność pozajęzykowa

custom

Nagranie dostępne na portalu epodreczniki.pl

Nagranie słowa: custom

obyczaj

Lesson plan (English)

Title: Savoir-vivre guides in the past and today. Communication etiquette

Lesson plan elaborated by: Magdalena Trysińska

Topic:

Savoir-vivre guides in the past and today.

Target group:

8th-grade students or an eight-grade elementary school.

Core curriculum

I. Literary and cultural education.

2. Receipt of cultural texts. Student:

1. searches for the necessary information in the text and cites relevant parts of journalistic, popular or scientific texts;
2. organises information depending on their function in the message.

II. Language education.

3. Language communication and language culture. Student:

1. understands what language politeness consists of and uses it in the statements;

III. Creating statements.

1. Elements of rhetoric. Student:

1. functionally uses rhetorical means and understands their impact on the recipient;
2. agrees with other people's views or polemicizes with them, substantively justifying their own opinion;

IV. Self-study. Student:

6. develops skills of independent presentation of the results of his work;
7. develops the ability to think critically and formulate opinions.

The general aim of education:

On the basis of reading fragments of savoir-vivre guides, the student reflects on the variability of the principles of good manners over a hundred years.

Key competencies:

- communication in the mother tongue;
- communication in foreign languages;
- social and civic competences.

Operational objectives

Student:

- understands the meaning of the words *savoir-vivre* and *bon-ton* ;
- creates principles of good behaviour in different situations;
- knows the social function of the principles of good manners;
- it distinguishes between polite and impolite behaviors;
- reads with understanding the old guides of good manners.

Teaching methods / techniques

- problematic: directed conversation, discussion;
- programmed: using a computer and e-textbook;
- practical: subject exercises.

Forms of work:

- individual activity
- collective activity
- group activity
- activity in pairs

Lesson plan overview (Process)**Introduction**

1. The teacher determines the purpose of the classes, which is to learn the principles of good manners, not only contemporary ones. He/she gives students the criteria for success.

Realization

1. The teacher asks students to create in pairs a list of ten linguistic and non-linguistic behaviours, which, according to them, are unkind.

Then the students compare their proposal with the suggestions of the other people in the class. Together, they choose those that are the most common. They are discussing this topic.

2. The teacher displays dictionary definitions of the words *bon-ton* and *savoir-vivre* on the board. Students read definitions, indicate semantic differences.

3. The students read the information about the savoir-vivre tutorials in the past and present in the e-manual. Then they read a fragment of Mieczysław Rościszewski's guide on social habits.

4. Checking the level of understanding of the text. Students perform the ex. 3 in the abstract, which consists in indicating true and false sentences. Replies are justified by indicating the relevant parts of the text.

5. A common discussion on the words that are infused with children from an early age (exercise 4 in abstract).

6. The students read the next fragment of the old guide - Jan Kamyczek's *Grzeczność na co dzień*. Then in groups they create a list of cultural and non-cultural topics for conversation at the Christmas table.

7. Students perform exercise 6 in abstract: they match the rules for train driving with illustration. Then, in groups, they create a fun catalog of rules in force during:

- travel by public transport (by bus, tram)
- shopping
- seance in the cinema
- meal in a restaurant or bar

(each group creates a directory for a different place)

Summary

1. At the end of the lesson, students individually create a ranking of good manners. They compare it with the proposal of the other people in the class. They discuss differences.

Homework

Which polite behaviours make you wonder, laugh or seem out of fashion? Prepare for a discussion on this topic. Make the notes with the arguments.

[homework refers to task 9 from e-textbook, which should become the starting point of the next lesson]

The following terms and recordings will be used during this lesson

Terms

savoir-vivre

[Nagranie dostępne na portalu epodreczniki.pl](#)

Nagranie słówka: savoir-vivre

savoir-vivre

bon-ton

[Nagranie dostępne na portalu epodreczniki.pl](#)

Nagranie słówka: bon-ton

bon-ton

etiquette

[Nagranie dostępne na portalu epodreczniki.pl](#)

Nagranie słówka: etiquette

etykieta

manners

[Nagranie dostępne na portalu epodreczniki.pl](#)

Nagranie słówka: manners

maniery

guide to good manners

[Nagranie dostępne na portalu epodreczniki.pl](#)

Nagranie słówka: guide to good manners

poradnik dobrego wychowania

linguistic politeness

[Nagranie dostępne na portalu epodreczniki.pl](#)

Nagranie słówka: linguistic politeness

grzeczność językowa

non-linguistic politeness

[Nagranie dostępne na portalu epodreczniki.pl](#)

Nagranie słówka: non-linguistic politeness

grzeczność pozajęzykowa

custom

[Nagranie dostępne na portalu epodreczniki.pl](#)

Nagranie słówka: custom

obyczaj

Texts and recordings

[Nagranie dostępne na portalu epodreczniki.pl](#)

Nagranie abstraktu

Savoir-vivre guides in the past and today. Communication etiquette

Rules of good manners are associated with kindness, politeness, tactfulness, good behaviour and savoir-vivre. They include a set of specific behaviour rules accepted by a specific community. In fact, politeness plays an important role in shaping interpersonal relations. That is why various savoir-vivre guides have been written for a long time to give tips on how to be well-mannered and kind towards other people. Are good manners important today? How do you recognise a well-mannered person?

Savoir-vivre guides are a collection of practical advices given on various occasions. They usually teach how to make friends, how to say goodbye when coming and leaving, how to behave properly at home or in public places (such as school, work, cafe, train, cinema or theatre), how to dress on a festive day, when to address someone as *Mr* and *Mrs*. Former

guides are a reminder of previous good manners that have often ceased to be universally applicable.

In the first half of the 20th century, one of the important guides to good manners was the one entitled *Social customs. A practical guide for ladies and gentlemen* by Mieczysław Rościszewski. Political and social changes in Poland and Europe made it easier for the lower class to move up in society. The guide contains tips on how to behave properly at home, in a salon, theatre, shop, on the street, etc.

Jan Kamyczek, i.e. actually Janina Ipohorska, a journalist and painter writing under various pseudonyms, published *Everyday etiquette* in 1955. She defined etiquette as „a set of behaviours we all need to know to live in a community”. Read the excerpts from her book.

Lesson plan (Polish)

Tytuł: Poradniki savoir-vivre'u dawniej i dziś

Opracowanie scenariusza: Magdalena Trysińska

Temat zajęć:

Poradniki savoir-vivre'u dawniej i dziś.

Grupa docelowa:

Uczniowie klasy VIII szkoły podstawowej.

Podstawa programowa

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń:

1. wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje odpowiednie fragmenty tekstu publicystycznego, popularnonaukowego lub naukowego;
2. porządkuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie.

II. Kształcenie językowe.

3. Komunikacja językowa i kultura języka. Uczeń:

1. rozumie, na czym polega grzeczność językowa i stosuje ją w wypowiedziach;

III. Tworzenie wypowiedzi.

1. Elementy retoryki. Uczeń:

1. funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne oraz rozumie ich oddziaływanie na odbiorcę;
2. zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie;

IV. Samokształcenie. Uczeń:

6. rozwija umiejętności samodzielnej prezentacji wyników swojej pracy;
7. rozwija umiejętność krytycznego myślenia i formułowania opinii.

Ogólny cel kształcenia:

Na podstawie lektury fragmentów poradników *savoir-vivre*'u uczeń poddaje refleksji zmienność zasad dobrego wychowania na przestrzeni stu lat.

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- porozumiewanie się w języku ojczystym;
- porozumiewanie się w językach obcych;
- kompetencje społeczne i obywatelskie.

Cele operacyjne

Uczeń:

- rozumie znaczenie słów *savoir-vivre* i *bon-ton*;
- tworzy zasady dobrego wychowania w różnych sytuacjach;
- wie, jaką funkcję społeczną pełnią zasady dobrego wychowania;
- odróżnia zachowania uprzejme i nieuprzejme;
- czyta ze zrozumieniem dawne poradniki dobrego wychowania.

Metody /techniki kształcenia

- problemowa: rozmowa kierowana, dyskusja;
- programowane: z użyciem komputera i e-podręcznika;
- praktyczna: ćwiczeń przedmiotowych.

Formy pracy:

- aktywność indywidualna jednolita
- aktywność zbiorowa jednolita
- aktywność w grupach
- aktywność w parach

Przebieg zajęć

Faza wprowadzająca

1. Nauczyciel określa cel zajęć, którym jest poznanie zasad dobrego wychowania, nie tylko współczesnych. Podaje uczniom kryteria sukcesu.

Faza realizacyjna

1. Nauczyciel prosi uczniów, aby w parach stworzyli listę dziesięciu zachowań językowych i pozajęzykowych, które – według nich – są nieuprzejme.

Następnie uczniowie porównują swoją propozycję z propozycjami pozostałych osób w klasie. Wspólnie wybierają te, które powtarzają się najczęściej. Dyskutują na ten temat.

2. Nauczyciel wyświetla na tablicy definicje słownikowe słów: bon-ton i savoir-vivre. Uczniowie czytają definicje, wskazują różnice znaczeniowe.

3. Uczniowie czytają zamieszczoną w e-podręczniku informację na temat poradników savoir-vivre'u dawniej i dziś. Następnie czytają fragment poradnika Mieczysława Rościszewskiego dotyczący zwyczajów towarzyskich.

4. Sprawdzenie stopnia zrozumienia tekstu. Uczniowie wykonują zadanie 3 w abstrakcie polegające na wskazywaniu zdań prawdziwych i fałszywych. Odpowiedzi uzasadniają, wskazując odpowiednie fragmenty tekstu.

5. Wspólna dyskusja na temat słów, które wpaja się dzieciom od najmłodszych lat (ćw. 4 w abstrakcie).

6. Uczniowie czytają kolejny fragment dawnego poradnika – *Grzeczność na co dzień* Jana Kamyczka. Następnie w grupach tworzą listę tematów kulturalnych i niekulturalnych do rozmowy przy świątecznym stole.

7. Uczniowie wykonują ćw. 6 w abstrakcie: do ilustracji dopasowują zasady obowiązujące podczas jazdy pociągiem. Następnie, w grupach, tworzą zabawny katalog zasad obowiązujących podczas:

- podróży komunikacją miejską (autobusem, tramwajem)
- robienia zakupów
- seansu w kinie
- posiłku w restauracji lub barze

(każda grupa tworzy katalog dotyczący innego miejsca)

Faza podsumowująca

1. Na zakończenie lekcji uczniowie indywidualnie tworzą ranking zasad dobrego wychowania. Porównują go z propozycją pozostałych osób w klasie. Dyskutują na temat różnic.

Praca domowa

Które uprzejme zachowania dziwią cię, śmieszą lub wydają się już niemodne? Przygotuj się do dyskusji na ten temat. Zanotuj argumenty.

[praca domowa odsyła do zadania 9 z e-podręcznika, które powinno stać się punktem wyjścia kolejnej lekcji]

W tej lekcji zostaną użyte m.in. następujące pojęcia oraz nagrania

Pojęcia

savoir-vivre

[Nagranie dostępne na portalu epodreczniki.pl](#)

Nagranie słówka: savoir-vivre

savoir-vivre

bon-ton

[Nagranie dostępne na portalu epodreczniki.pl](#)

Nagranie słówka: bon-ton

bon-ton

etiquette

[Nagranie dostępne na portalu epodreczniki.pl](#)

Nagranie słówka: etiquette

etykieta

manners

[Nagranie dostępne na portalu epodreczniki.pl](#)

Nagranie słówka: manners

maniery

guide to good manners

[Nagranie dostępne na portalu epodreczniki.pl](#)

Nagranie słówka: guide to good manners

poradnik dobrego wychowania

linguistic politeness

[Nagranie dostępne na portalu epodreczniki.pl](#)

Nagranie słówka: linguistic politeness

grzeczność językowa

non-linguistic politeness

[Nagranie dostępne na portalu epodreczniki.pl](#)

Nagranie słówka: non-linguistic politeness

grzeczność pozajęzykowa

custom

[Nagranie dostępne na portalu epodreczniki.pl](#)

Nagranie słówka: custom

obyczaj

Teksty i nagrania

[Nagranie dostępne na portalu epodreczniki.pl](#)

Nagranie abstraktu

Savoir-vivre guides in the past and today. Communication etiquette

Rules of good manners are associated with kindness, politeness, tactfulness, good behaviour and savoir-vivre. They include a set of specific behaviour rules accepted by a specific community. In fact, politeness plays an important role in shaping interpersonal relations. That is why various savoir-vivre guides have been written for a long time to give tips on how to be well-mannered and kind towards other people. Are good manners important today? How do you recognise a well-mannered person?

Savoir-vivre guides are a collection of practical advices given on various occasions. They usually teach how to make friends, how to say goodbye when coming and leaving, how to

behave properly at home or in public places (such as school, work, cafe, train, cinema or theatre), how to dress on a festive day, when to address someone as *Mr* and *Mrs*. Former guides are a reminder of previous good manners that have often ceased to be universally applicable.

In the first half of the 20th century, one of the important guides to good manners was the one entitled *Social customs. A practical guide for ladies and gentlemen* by Mieczysław Rościszewski. Political and social changes in Poland and Europe made it easier for the lower class to move up in society. The guide contains tips on how to behave properly at home, in a salon, theatre, shop, on the street, etc.

Jan Kamyczek, i.e. actually Janina Ipohorska, a journalist and painter writing under various pseudonyms, published *Everyday etiquette* in 1955. She defined etiquette as „a set of behaviours we all need to know to live in a community”. Read the excerpts from her book.